

TEFSİR VE HADİS DERS NOTLARI

TEFSİR VE HADİS DERS NOTLARI

Prof. Dr. M. Tayyip Okiç

Atlas Yayınları: 18
Prof. Dr. M. Tayyip Okıç
Bütün Eserleri: 2

TEFSİR VE HADİS DERS NOTLARI
Prof. Dr. M. Tayyip Okıç

Yayına Hazırlayanlar
Muhammet Abay / Tefsir Usulü
Hayati Yılmaz / Hadis Usulü

Redaksiyon
Osman Özbahçe
Selma Günaydın

Kapak Tasarımı
Mehtap Asiltürk

Sayfa Düzeni
Furkan Mülayim

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika No: 31696

1. Basım: Ocak 2017
2. Basım: Temmuz 2024

Bu kitabın tüm yayın hakları AtlasKitap yayınlarına aittir.
Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında tüm alıntılar ve görseller
Kültür Bakanlığı Telif Hakları Sözleşmesi gereği yayınevinin iznini gerektirir.

ISBN: 978-605-9689-08-3

E-ISBN: 978-625-6266-02-5

Baskı ve Cilt
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi Sertifika No.: 46519
Beytepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

ATLAS KİTAP

Kültür Mah. Mithatpaşa Cad. No. 74/4, Kızılay/Ankara
Tel: 0312 418 20 10
www.atlaskitap.com
online alışveriş: www.atlaskitap.com

İÇİNDEKİLER

PROF. DR. MUHAMMED TAYYİP OKİÇ.....	11
ÖNSÖZ.....	17
TEFSİR USULÜ	21
TEFSİR USULÜ'NÜN NEŞRİNE DAİR.....	23
TEFSİR İLMİ	26
KUR'ANA DAİR İLİMLER.....	27
Kur'an	27
el-Vahy.....	29
Vahyin Geliş Şekilleri	33
İlk ve Son Nazil Olan Ayetler	35
Tefsir İlminde Yer Alan Vahylere Ait Bazı Terimler	39
Mekki ve Medeni Sûreler.....	40
Sûre	42
Sûrelerin İsimleri.....	43

Ayet.....	44
Ayetlerin Tertibi.....	45
Sûrelerin Tertibi.....	45
Nüzûl Sebepleri.....	50
Nesh.....	51
Neshin Nevileri.....	55
el-Ahrufu's-Seb'a (Yedi Harf).....	59
İlmu'l-Kırâ'ât.....	61
Kur'an-ı Kerim'i Okuma Kaideleri (Tecvid).....	68
Kur'an-ı Kerim'in Musiki ile İlgisi.....	69
Kur'an-ı Kerim'in Güzel Sesle Okunması.....	71
Kur'an-ı Kerim'in Elhân ile Okunması.....	73
Hazret-i Peygamber'in Kur'an-ı Kerim'i Okuyuş Tarzı.....	75
Kur'an-ı Kerim'i Dinlemek Hakkında Riayet Edilecek Hususlar.....	76
Kur'an'ın Yazı ile Tespiti, Cem'i ve Teksiri.....	77
Kur'an-ı Kerim'in Avrupa'da Basılması.....	83
Kur'an-ı Kerim'in Tercümesi.....	83
Kur'an-ı Kerim'in Avrupa Dillerine Tercümeleri.....	84
1) Latince Tercümesi.....	84
2) Fransızca Tercümeleri.....	85
3) İngilizce Tercümeleri.....	85
4) Almanca Tercümeler.....	85
5) İtalyanca Tercümeler.....	86
6) İsveç Lisanında Tercümeler.....	86
7) Boşnak Dilinde Tercümeler.....	86
Kur'an-ı Kerim Krestomatileri.....	86
Kur'an-ı Kerim Fihristleri.....	87
Kur'an-ı Kerim Lügatleri.....	87
Kur'an-ı Kerim'in Şark Dillerine Tercümeleri.....	87
Kur'an-ı Kerim'in Eşsizliği.....	89
Kur'an-ı Kerim'de Tekerrürler.....	99
Kıssalardaki Tekerrür.....	101

Kur'an-ı Kerim'de Bulunan Yeminler	101
Hazret-i Peygamber'e Üç Ayette Yemin Etmesi Emr Buyurulmuştur.....	103
Kur'an-ı Kerim'de Emsal.....	104
Kur'an-ı Kerim'deki Kıssalar.....	106
Garibu'l-Kur'ân.....	107
Hakikat ve Mecaz.....	111
el-Müşkil	112
Mücmel ve Mübeyyen.....	112
el-Vücûh ve en-Nezâir	113
Kur'an-ı Kerim'de Muhkem ve Müteşabih Ayetler	113
Kur'an-ı Kerim'deki Müphemler	115
Sûrelerin Başlangıcı	116
Sûrelerin İsimleri.....	117
Halku'l-Kur'an.....	117
Kur'an-ı Kerim'in Okunması ve Ezberlenmesi.....	118
Fedailü'l-Kur'an.....	119
Kur'an-ı Kerim'de Geçen İsim, Künye ve Lâkaplar	120
Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri.....	121
Bibliyografya	143
HADİS USULÜ.....	149
BİRİNCİ BÖLÜM HADİSLERİN TEDVİNİ.....	151
HADİSLERİN TOPLANMASI VE KAYDEDİLMESİ.....	153
I. Ebû Abdillâh Muhammed ibn İsmâil el-Buhârî (256 / 870).....	156
II. Ebû'l-Hüseyn Müslim ibnü'l-Haccâc el-Kuşeyrî (261 / 875)..	158
III. Ebû Davud Süleyman ibnü'l-Eş'as es-Sicistânî (275 / 888) ...	159
IV. Ebû İsâ Muhammed et-Tirmizî (279 / 892)	159
V. Ebû Abdi'r-Rahmân Ahmed en-Nesât (303 / 915).....	160
VI. Ebû Abdillâh Muhammed ibn Yezîd ibn Mâce el-Kazvînî (273 / 886)	160
Muayyen Adette Derlenen Hadis Mecmuaları	162
Hadis Koleksiyonlarının Tabakaları.....	162

Şi'ilerin Hadislere Dair Eserleri	163
İKİNCİ BÖLÜM HADİS KRİTİĞİ	165
HADİS KRİTİĞİ	167
el-Mu'telif ve'l-Muhtelif	172
el-Muttefik ve'l-Müfterik	172
el-Müştebih	173
el-Mübhemât	173
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM HADİSLERİN TASNİFİ	175
HADİSLERİN TASNİFİ	177
A. Hadislerin Sıhhat Bakımından Taksimi	177
a) es-Sahih	177
b) el-Hadîsü'l-Hasen	181
c) el-Hadîsü'd-Da'îf	181
Zayıf ve Güvenilmez Ravilere Dair Eserler	182
el-Hadîsü'l-Metrüh	183
el-Hadîsü'l-Mu'allel (el-Ma'lûl)	183
el-Hadîsü'l-Münker	183
el-Hadîsü'ş-Şâz	184
el-Hadîsü'l-Müdreç	184
el-Hadîsü'l-Maklûb	184
el-Hadîsü'l-Munkalib	184
el-Hadîsü'l-Mübhem	185
el-Hadîsü'l-Muztarib	185
B. Hadislerin Ravi Sayısına Göre Taksimi	185
1. el-Haberu'l-Mütevâtir	185
2. el-Haberu'l-Meşhûr	186
3. el-Müstefiz	186
4. el-Azîz	186
5. el-Garîb	186
C. Senetteki İttisal ve İnkıtaa Göre Hadislerin Taksimi	187
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM MEVZU HADİSLER	193

APOKRİF HADİSLER	195
Apokrif Hadisler Üzerine Vaki Olan Harici Tesirler	197
Hadis Uyduranlar	204
Hadis Uyduran Şahıslar.....	207
Apokrif (Mevzû) Hadisleri İhtiva Eden Kitapların En Mühimleri	208
BEŞİNCİ BÖLÜM HADİS RİVAYETİ	211
RİVAYETÜ'L-HADİS	213
Rivâyetü'l-Hadîs Bi'l-Ma'nâ	213
Rivâyetü'l-Hadîs Bi'l-İhtisâr.....	214
Taktî'u'l-Hadîs.....	214
Rivâyetü'l-Hadîs Bi'l-Esânîdi'l-Müteaddide	214
(Türlü İsnadlarla Hadisi Rivayet Etmek)	214
Telfiku'r-Rivâyât.....	214
Tesmîyetü'r-Ruvât	214
Taktîmü'l-İsnâdi ve Te'hîruhû Kısmen ve Tamâmen	215
ALTINCI BÖLÜM HADİSTE DUALAR	217
HADİSTE DUALAR	219
BAZI HADİS MESELELERİ ÜZERİNDE TETKİKLER ADLI ESERİN FİHRİSTİ	223
İNDEKS	227